neta. Nuo kiemo pusės, palei pastato V fasado pamatus XIX a. buvęs akmenų grindinys. Žemiau jo buvo suformuotas sluoksnis su XVIII–XIX a. radiniais: rasta plokštinių koklių, virimo puodų fragmentų ir du Jono Kazimiero šilingai.

## The field evaluation on the grounds of the Augustine monastery

In 2013, four test pits (a total of 16 $m^2$) were excavated during an investigation to the W of the monastery's E building on the plot at Bokšto St. 15 / Savičiaus St. 17, Vilnius (Fig. 1). A cultural layer up to 1.12–2.7 m thick was recorded. Burials were discovered at a depth of roughly 0.8–1 m near Savičiaus street in the N part of the plot (Figs. 2, 3). The individuals were oriented with their heads to the N and their feet towards the Church of Blessed Virgin Mary of Consolation. The burial horizon was created above the remains of a masonry structure. The wall fragments were preliminarily ascribed to the 18th century. The burials should be connected with the churchyard cemetery, enclosed by a fence, from the first half of the 19th century that is mentioned at this plot site. The remains of an 18th-century lime kiln were discovered under the 20th-century fill layer in test pit 2 (Fig. 4).

A burial horizon was discovered in test pit 3 at a depth of 1.8–2.7 m in the central part of the plot between the monastery's E building (Bokšto St. 15 / Savičiaus St. 17) and the church (Fig. 5). A total of six graves created in five levels were recorded. But the bottom of the burial horizon was not reached. The individuals were interred with their heads to the W. On the basis of the discovered finds (Fig. 6), the graves were preliminarily dated to the 16th–17th centuries. A cultural layer with 16th–17th-centuries finds had formed from a depth of roughly 1.6 m in test pit 4 in the S part of the plot (Fig. 7).

A field survey was conducted from Savičiaus and Bokšto Streets while recording a roughly 235 m long trench, in which 20th-century fill layers predominated. Fragments of masonry structures were discovered near the N wall and SE corner of the monastery's E building.

Diana Antropikaitė

## Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis

2013 m. Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblio (UK 29920) teritorijoje, bažnyčios šventoriuje, buvo atlikti žvalgomieji tyrimai, susiję su bažnyčios rekonstrukcijos darbais. Troškūnai istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėti XVI a. II pusėje. 1696 m. į miestelį pakviestiems bernardinų vienuoliams buvo pastatytas mūrinis vienuolyno pastatas ir medinė bažnyčia. Ši ne kartą degusi, 1747 m. buvo atstatyta. Dabartinė mūrinė Švč. Trejybės bažnyčia baigta statyti 1789 m. Kitų iki šių dienų išlikusių ansamblio pastatų, t. y. vienuolyno komplekso, mokyklos, šventoriaus tvoros bei varpinės statyba užbaigta kiek vėliau – 1800 m.

Bažnyčios šventorius ne kartą tyrinėtas. 2008 m. šventoriaus teritorijoje vykdytų žvalgomųjų tyrimų metu aptiktas 0,9–1,5 m storio kultūrinis sluoksnis su XVIII–XIX a. radiniais ir pavieniais žmonių kaulais (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 284–258). 2012 m. žvalgomųjų tyrimų metu į Š nuo dabartinės šventoriaus

tvoros aptikta palaidojimų. Šioje vietoje bent nuo XVII a. I pusės – vidurio buvusios kapinės (*ATL 2012 metais*, V., 2013, p. 307–308).

2013 m. šventoriaus vietoje, palei dabartinės bažnyčios Š ir P fasado pamatus buvo ištirtos dvi bendro 21,3 m$^2$ ploto perkasos. Jose fiksuotas iki 1,3 m storio kultūrinis sluoksnis su XVII–XIX a. radiniais ir palaidojimų horizontu (1,2–1,3 m gylyje). Ties Š fasadu perkasoje 1 fiksuotas *kapas 1*, kuriame palaidotas 25–35 m. vyras (1 pav.) su krikščioniškomis įkapėmis – dviem žalvariniais kryželiais. Vienas 3,3x1,8 cm dydžio kryželis buvo padėtas prie dešiniojo dubens kaulo (2 pav.). Kitas, gerokai didesnis (8x3,6 cm), paverstas priekine puse žemyn, buvo atrastas ant sutrūnijusio karsto dugno po mirusiuoju (juosmens srityje) (3 pav.).

Ties bažnyčios P fasado pamatais perkasoje 2 buvo atidengtas *kapas 2*, priklausęs 25–35 m. amžiaus vyrui, laidotam be įkapių (4 pav.). Tyrimų eigoje šalia jo ėmė ryškėti dar dviejų kapų kontūrai, kurie tęsėsi už perkasos R ribos.



*1 pav. Vyro kapas perkasoje 1 iš R. D. Antropikaitės nuotr.*

*Fig. 1. The male grave in trench 1, as seen from the E.*




*2 pav. Kapo 1 įkapės – žalvarinis kryželis iš abiejų pusių. D. Antropikaitės nuotr.*

*Fig. 2. Grave goods from the grave 1: one of the bronze crosses from both sides.*




*3 pav. Kapo 1 įkapės – žalvarinis kryželis iš abiejų pusių. D. Antropikaitės nuotr.*

*Fig. 3. Grave goods from the grave 1: the other bronze cross from both sides.*



*4 pav. Vyro kapas perkasoje 2 iš P. D. Antropikaitės nuotr.*
*Fig. 4. The male grave in trench 2, as seen from the S.*

Dėl šios priežasties jie nebuvo toliau tiriami. Fiksuotų kapų 1–2 aplinkoje taip pat pasitaikė pavienių žmonių kaulų iš suardytų kapų. Šių rasta ir virš kapų horizonto buvusiame 60–80 cm storio supiltinio smėlio sluoksnyje su XIX a. keramikos ir rausvų plytų fragmentais. Tikėtina, jog sluoksnis buvo suformuotas XVIII a. pabaigoje – XIX a. pradžioje statant dabartinę bažnyčią. Iki tol čia buvusios XVII–XVIII a. kapinės, kurios dalinai apardytos minėtos bažnyčios statybų metu. Šioms kapinėms turėtų priklausyti už dabartinio šventoriaus tvoros – Š pusėje – XVII a. palaidojimai, aptikti 2012 m. žvalgomųjų tyrimų metu.

## Troškūnai Church of the Holy Trinity and the Bernardine monastery building complex

In 2013, two trenches (a total of 21.3 m$^2$) were excavated in the churchyard on the grounds of the Troškūnai Church of the Holy Trinity and the Bernardine monastery building complex. In trench 1 near the foundation of the church's N façade, the grave of a 25–35 year–old man (Fig. 1) with grave goods: two small bronze crosses, was discovered (Figs. 3, 4). In trench 2, near the foundation of the church's S façade, the grave of a male of similar age without grave goods was unearthed (Fig. 2). Traces of another two graves were recorded to the E of it. Above the grave horizon was a 60–80 cm thick sand layer with fragments of 19$^{th}$-century pottery and bricks as well as isolated human bones from destroyed graves. It is likely that the layer was formed during the construction of the still extant church in the late 18$^{th}$ – early 19$^{th}$ centuries. The 17$^{th}$–18$^{th}$-centuries cemetery that had existed there up until then was partially damaged during the church's construction.

Darius Kontrimas

## Žemaičių Kalvarijos vienuolynas

2013 m. pagal Motiejaus Valančiaus skvero įrengimo projektą Žemaičių Kalvarijoje, Gluosnių alėjoje 1, skverelio ŠV dalyje buvo numatyta įrengti naujus laiptus ir neįgaliųjų pandusą bei